

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Buriana a soudkyň JUDr. Hany Příhodové a JUDr. Bronislavy Tinklové, LL.M., ve věci

žalobkyně: XXXXX, IČO XXXXX
sídlem XXXXX
zastoupená advokátem Mgr. Vitem Hrnčířikem, LL.M.
sídlem Šrobárova 2002/40, 101 00 Praha 10 - Vinohrady

proti
žalovanému: **M.Z., IČO XXXXX**
se sídlem XXXXX
zastoupený advokátem Mgr. Markem Pouzarem
sídlem Žižkova 1683/13, 586 01 Jihlava

za účasti vedlejšího účastníka na straně žalovaného:
Generali Česká pojišťovna a.s., IČO 45272956
sídlem Spálená 75/16, 110 00 Praha 1 - Nové Město

o zaplacení 190 728,60 Kč s příslušenstvím, o odvolání žalobkyně a žalovaného proti rozsudku Okresního soudu v Jihlavě ze dne 21. 12. 2021, č. j. 112 C 35/2019-147,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se ve výroku I. mění tak, že žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni částku 89 128,60 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně z částky 89 128,60 Kč od 28. 12. 2018 do zaplacení do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku, a žaloba, kterou se žalobkyně domáhala na žalovaném zaplacení úroku z prodlení ve výši 8,05 % ročně z částky 89 128,60 Kč od 26. 12. 2018 do 27. 12. 2018, se zamítá.
- II. Rozsudek soudu prvního stupně se ve výrocih II. a III. ruší a věc se v tomto rozsahu vrací soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje: Lýdie Jelínková Podzimková

Odůvodnění:

1. Rozsudkem ze dne 21. 12. 2021, č. j. 112 C 35/2019-147, Okresní soud v Jihlavě (soud prvního stupně) rozhodl, že žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni částku 89 128,60 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně z částky 89 128,60 Kč od 26. 12. 2018 do zaplacení (I. výrok), zamítl žalobu co do částky 101 600 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně z částky 101 600 Kč do 26. 12. 2018 do zaplacení (II. výrok) a žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení (III. výrok).
2. Soud prvního stupně k důvodům svého rozhodnutí zejména uvedl, že žalobkyně se domáhala na žalovaném zaplacení částky 190 728,60 Kč z důvodu nekvalitně poskytnuté právní služby ve věci vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 50 Cm 113/2012.

Žalovaný namítal, že neporušil svoje povinnosti při výkonu advokacie v souvislosti se zpětvzetím žaloby v řízení vedeném u Krajského soudu v Brně sp. zn. 50 Cm 113/2012. Poukazoval na obsah smlouvy o poskytování právních služeb, zejména na článek V. odst. 1 předmětné smlouvy, ze které vyplývá, že pokud žalovaný bude zastupovat žalobkyni před soudy, nenáleží mu paušální odměna, nýbrž odměna v podobě části představující náhradu nákladů za právní zastoupení přiznanou klientovi – žalobkyni v rámci konkrétního řízení.

Soud ve věci provedl dokazování listinami, z nichž skutkově uzavřel, že žalovaný zastupoval žalobkyni na základě plné moci ze dne 12. 10. 2011 v řízení vedeném u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 50 Cm 113/2012, v němž podal dne 16. 2. 2012 u Krajského soudu v Brně za žalobkyni žalobu na zaplacení částky 470 000 Kč s příslušenstvím proti R.V., jako žalovanému, a svým podáním ze dne 6. 11. 2014 vzal žalobu za žalobkyni zpět. Usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 16. 12. 2014, č. j. 50 Cm 113/2012-137, bylo řízení o žalobě zastaveno (I. výrok) a žalobkyni bylo uloženo, aby zaplatila R.V. na nákladech řízení částku 76 084,80 Kč (II. výrok); výrok II. tohoto usnesení nabyl právní moci dne 3. 9. 2017 ve znění usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 25. 7. 2017, č. j. 5 Cmo 90/2015-231, kterým bylo dále žalobkyni uloženo, aby zaplatila R.V. částku 6 521,90 Kč na nákladech odvolacího řízení. Z usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 21. 3. 2018, č. j. 27 Cdo 5908/2017-25, se podává, že dovolání proti usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 25. 7. 2017, č. j. 5 Cmo 90/2015-231, bylo odmítnuto a žalobkyni bylo uloženo, aby zaplatila R.V. na náhradě dovolacího řízení částku 6 521,90 Kč. Dne 8. 9. 2017 zaplatila žalobkyně R.V. částku 82 606,70 Kč a dne 13. 4. 2018 částku 6 521,90 Kč.

Po podřazení zjištěného skutku pod ustanovení § 16, § 24 odst. 1 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, a § 2894 občanského zákoníku soud prvního stupně právně uzavřel, že v tomto případě žalovaný ve zpětvzetí žaloby v předmětném řízení vzal žalobu zpět pro kompenzační námitku žalovaného (R.V.), ale z jeho podání tak není možné dovodit. V tomto soud prvního stupně spatřoval jeho nesprávný výkon advokacie, když špatně formuloval zpětvzetí žaloby, jak se podává i z usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 21. 3. 2018, č. j. 27 Cdo 5908/2017-258, kdy Nejvyšší soud poukazoval na to, že v projednávané věci žalobkyně ve svém podání ze dne 6. 11. 2014 uvedla, že námitka započtení vznesená R.V. nebyla způsobila přivodit zánik žalobou uplatněné pohledávky, tedy měla tuto námitku za nedůvodnou, nicméně se „přes výše uvedené rozhodla k úplnému zpětvzetí žaloby“. Nejvyšší soud uzavřel, že žalobkyně nevzala žalobu zpět pro chování žalovaného spočívající v uplatnění námitky započtení. Soud prvního stupně vzal dále za prokázané, že žalobkyni vznikla škoda tím, že zaplatila R.V. náklady řízení ve výši 76 084,80 Kč (za řízení před soudem prvního stupně), ve výši 6 521,90 Kč (za řízení před soudem odvolacím) a ve výši 6 521,90 Kč (za řízení před soudem dovolacím), tj. celkem 89 128,60 Kč; tato škoda jí vznikla v příčinné souvislosti s porušením povinnosti žalovaného, jako advokáta, při výkonu advokacie. Soud prvního stupně proto vyhověl návrhu žalobkyně na zaplacení částky 89 128,60 Kč s příslušenstvím, tj. uplatněným zákonným úrokem z prodlení z této částky, když na základě výzvy žalobkyně měl žalovaný zaplatit tuto částku do 25. 12. 2018.

K zamítavé části svého rozhodnutí soud prvního stupně uzavřel, měla-li žalobkyni vzniknout škoda tím, že v důsledku porušení povinnosti žalovaného jí nebyly přiznány náklady řízení ve výši 101 600 Kč ve věci vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 50 Cm 113/2012, které vyčíslil jako náklady řízení žalovaný, jako právní zástupce žalobkyně, v uvedeném řízení, tak žalobkyně neprokázala, že by tyto náklady řízení žalovanému advokátu zaplatila, a tím jí vznikla škoda.

O náhradě nákladů řízení mezi účastníky rozhodl soud prvního stupně dle § 142 odst. 2 o. s. ř.

3. Proti rozsudku soudu prvního stupně podala odvolání žalobkyně do jeho výroku II. a III. Namítala, že soud prvního stupně dospěl na základě provedených důkazů k nesprávným skutkovým zjištěním a rozhodnutí soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Dle žalobkyně soud prvního stupně k částce 101 600 Kč nesprávně uzavřel, že žalobkyně neprokázala, že by tyto náklady řízení žalovanému advokátu zaplatila, a tím jí vznikla škoda. Žalobkyně v průběhu řízení tvrdila a prokazovala ve vztahu k částce 101 600 Kč, že se jedná ušlý zisk (škodu) žalobkyně, která jí vznikla v důsledku nepřiznání náhrady nákladů řízení po zpětvzetí žaloby ve věci sp. zn. 50 Cm 113/2012 vedené u Krajského soudu v Brně. Žalobkyně uvedla, že v případě podání zpětvzetí žalovaným lege artis nejen že by nebyla povinna hradit náklady řízení protistraně (R.V.), ale ještě by náhradu nákladů řízení (ve výši 101 600 Kč) získala. Dále připomněla, že přiznaná náhrada je nárokem klienta a patří klientovi (zde žalobkyni, advokát je pouze tzv. platební místem.

U jednání odvolacího soudu žalobkyně doplnila, že soud prvního stupně rovněž nevypořádal ve svém rozhodnutí jím provedené důkazy (smlouvu o poskytování právní služeb včetně dodatků).

Závěrem žalobkyně navrhla, aby odvolací soud napadený rozsudek soudu prvního stupně v jeho výroci II. a III. dle § 220 odst. 1 o. s. ř. změnil tak, že žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni částku 101 600 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně z částky 10 600 Kč od 26. 12. 2018 do zaplacení a náhradu nákladů řízení.

4. Proti rozsudku soudu prvního stupně podal odvolání rovněž žalovaný do jeho výroků I. a III. Namítal, že napadá rozhodnutí soudu prvního stupně pro jeho nesprávnost spočívající v uvedených v důvodech vyjmenovaných v ustanovení § 205 odst. 2 písm. e), g) o. s. ř. Namítal, že svou formulací zpětvzetí žaloby ze dne 6. 11. 2014 nezavinil vznik tvrzené škody na straně žalobkyně spočívající v uhrazené náhradě nákladů řízení tehdejšímu žalovanému R.V.. Má za to, že skutečnost, že žalobkyně byla zavázána k úhradě této částky totiž není výsledkem pochybení žalovaného, nýbrž logickým důsledkem stavu a vývoje řízení. Žalovaný je přesvědčen, že soud se měl zabývat tím, jak měl žalovaný formulovat zpětvzetí správně a zda to procesní situace vůbec umožňovala; to v sobě zahrnuje i zjištění a vyhodnocení toho, zda byla vůbec žaloba, která byla zpětvzetím brána zpět, podána důvodně. Důvodnost podané žaloby vnímá žalovaný jako samotný základ jakýchkoli úvah o škodě zaviněné jejím zpětvzetím a ohledně této skutečnosti má žalobkyně nést břemeno tvrzení a břemeno důkazní. Žalobkyně se však důvodností žaloby ve svých tvrzeních nikterak nezabývala a soud se s takto neúplnými žalobními tvrzeními spokojil. Dle žalovaného měla být dále řešena otázka, zda zápočtem ze strany žalovaného R.V. pohledávka žalobkyně skutečně zanikla. Žalovaný (s odkazem na judikatorní závěry) shrnul, že v původním řízení nebyly splněny podmínky ustanovení § 146 odst. 2, věty druhé, o. s. ř. pro to, aby žalobkyni vznikl nárok na náhradu nákladů. Žalobkyni proto nemohla vzniknout pro pochybení žalovaného při výkonu advokacie tvrzená škoda.

Závěrem žalovaný navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek změnil tak, že žalobu v celém rozsahu zamítne a žalovanému přizná právo na náhradu nákladů řízení.

5. Vedlejší účastník na straně žalovaného k odvolání žalobkyně u jednání odvolacího soudu uvedl, že se ztotožňuje s odvolacími námitkami žalovaného. Namítal také, že v řízení o opravných prostředcích v původním řízení nebyla již žalobkyně zastoupena žalovaným, jako advokátem. Vedlejší účastník na straně žalovaného rovněž namítal, že není postaveno na jisto, zda by žalobkyni byla náhrada nákladů původního řízení přiznána.

Shodu s prvopisem potvrzuje: Lýdie Jelínková Podzimková

Závěrem vedlejší účastník na straně žalovaného navrhl, aby odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že žalobu v celém rozsahu zamítne a žalovanému i vedlejšímu účastníku přizná právo na náhradu nákladů řízení.

6. Žalobkyně v písemném vyjádření k odvolání ze dne 21. 3. 2022 zopakovala, že pokud jde o chybnost znění zpětvzetí, tato byla potvrzena usnesením Nejvyššího soudu (sp. zn. 27 Cdo 5908/2017). Měl-li žalovaný za to, že zápočet nebyl proveden v souladu s právními předpisy, měl proti tomuto brojit a nikoliv vzít žalobu zpět (s popřením zápočtu). Zpětvzetí bylo za daného stavu věci možno formulovat (vynechal-li by žalovaný advokát část týkající se polemiky se započtením) tak, aby to byl žalovaný R.V., kdo by byl povinen k náhradě nákladů řízení dle § 146 odst. 2, věty druhé, o. s. ř. žalobkyni.
7. Žalovaný v písemném vyjádření k odvolání ze dne 24. 3. 2022 uvedl, že pokud jde o cestovní náklady a náhradu za ztrátu času jde o náklady žalovaného, jako právního zástupce, žalobkyni nemohla vzniknout škoda v tomto rozsahu, pokud neprokáže, že tyto náklady žalovanému uhradila. Žalovaný dále zopakoval, že s ohledem na judikatorní závěry, bylo na žalobkyni, aby prokázala, že žaloba byla podána důvodně; tedy měla být řešena otázka, zda zápočtem ze strany žalovaného R.V. pohledávka žalobkyně skutečně zanikla.
8. Krajský soud v Brně jako soud odvolací (§ 10 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů – dále jen „o. s. ř.“), po zjištění, že odvolání bylo podáno v zákonné odvolací lhůtě (§ 204 odst. 1 o. s. ř.), k tomu legitimovaným subjektem (§ 201 o. s. ř.) a směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je odvolání přípustné (§ 201, § 202 o. s. ř. a contrario), napadený rozsudek z uplatněných důvodů (§ 205 odst. 2 písm. c), e), g) o. s. ř.), jako i řízení jeho vydání předcházející, při jednání přezkoumal.
9. Žalobkyně se svou žalobou domáhala na žalovaném nahrazení škody spočívající v nákladech, jež musela zaplatit protistraně (R.V.) v řízení vedeném u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 50 Cm 113/2012 z důvodu zpětvzetí její žaloby a dále škody (ušlého zisku) spočívajícím v náhradě nákladů řízení, jež by se žalobkyni v řízení vedeném u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 50 Cm 113/2012 při běžném chodu věcí dostaly.
10. Dle § 16 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů, advokát je povinen chránit a prosazovat práva a oprávněné zájmy klienta a řídit se jeho pokyny. Pokyny klienta však není vázán, jsou-li v rozporu s právním nebo stavovským předpisem; o tom je advokát povinen klienta přiměřeně poučit (odstavec 1). Při výkonu advokacie je advokát povinen jednat čestně a svědomitě; je povinen využívat důsledně všechny zákonné prostředky a v jejich rámci uplatnit v zájmu klienta vše, co podle svého přesvědčení pokládá za prospěšné (odstavec 2).
11. Dle § 24 zákona o advokacii advokát odpovídá klientovi za újmu, kterou mu způsobil v souvislosti s výkonem advokacie. Advokát odpovídá za újmu způsobenou klientovi i tehdy, byla-li újma způsobena v souvislosti s výkonem advokacie jeho zástupcem nebo jiným jeho zaměstnancem než zaměstnaným advokátem; odpovědnost těchto osob za újmu způsobenou zaměstnavateli podle zvláštních právních předpisů tím není dotčena (odstavec 1). Advokát nebo společnost se odpovědnosti podle odstavců 1 až 3 zproští, prokáží-li, že újmě nemohlo být zabráněno ani při vynaložení veškerého úsilí, které lze na nich požadovat (odstavec 4).
12. Dle § 5 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. z.“), kdo se veřejně nebo ve styku s jinou osobou přihlásí k odbornému výkonu jako příslušník určitého povolání nebo stavu, dává tím najevo, že je schopen jednat se znalostí a pečlivostí, která je s jeho povoláním nebo stavem spojena. Jedná-li bez této odborné péče, jde to k jeho tíži.
13. Dle § 9 odst. 2, věty první, o. z. soukromá práva a povinnosti osobní a majetkové povahy se řídí občanským zákoníkem v tom rozsahu, v jakém je neupravují jiné právní předpisy.

14. Dle § 2894 odst. 1 o. z. povinnost nahradit jinému újmu zahrnuje vždy povinnost k náhradě újmy na jmění (škody).
15. Dle § 2951 odst. 1 o. z. škoda se nahrazuje uvedením do předešlého stavu. Není-li to dobře možné, anebo žádá-li to poškozený, hradí se škoda v penězích.
16. Z důkazů provedených soudem prvního stupně, citovaných v odůvodnění rozsudku, dospěl odvolací soud po zhodnocení všech důkazů, s přihlédnutím ke všemu co vyšlo v řízení najevo včetně toho, co uvedli účastníci (§ 132 o. s. ř.), k závěru, že soud prvního stupně ve vztahu k nároku žalobkyně na zaplacení částky 89 128,60 Kč zjistil náležitě skutkový stav věci, když z jednotlivých provedených důkazů učinil správné zjištění (s výhradou počátku prodlení žalovaného se zaplacením této částky – viz níže), tato zjištění správně zhodnotil jednotlivě a v jejich souvislostech, vyvodil z nich správné skutkové hodnocení věci a zjištěný skutkový stav pak posoudil dle příslušných ustanovení zákona a dospěl také ke správným právním závěrům (odpovědnosti žalovaného, jako advokáta, za škodu ve výši 89 128,60 Kč v souvislosti s výkonem advokacie). Na jeho správné závěry, jež vedly k vyhovění žalobě co do částky 89 128,60 Kč (76 084,80 Kč + 6 521,90 Kč + 6 521,90 Kč), odvolací soud odkazuje do odůvodnění napadeného rozsudku.
17. Odpovědnost za škodu způsobenou advokátem v souvislosti s výkonem advokacie dle zákona o advokacii vychází z odpovědnosti bez zřetele na zavinění (z objektivní odpovědnosti) a je založena na současném splnění předpokladů, jimiž jsou výkon advokacie, vznik škody a příčinná souvislost mezi výkonem advokacie a vznikem škody; existenci těchto podmínek ve sporu prokazuje žalobce, jako poškozený klient (srov. usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 23. 9. 2010, sp. zn. 25 Cdo 2007/2009).
18. Podmínku, že výkon advokacie nebyl advokátem učiněn řádně, je třeba posuzovat z hlediska § 16 zákona o advokacii (srov. usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 26. 11. 2009, sp. zn. 25 Cdo 2992/2007).
19. Úprava odpovědnosti advokáta za škodu způsobenou při výkonu advokacie vyplývá ze zvýšených nároků, jež jsou na advokátní stav kladeny z důvodu vyšší míry rizika spojené s jejich činností a z důvodu nezbytnosti zajištění důvěry ve vztahu advokát – klient. Odpovědnost advokáta je v § 24 zákona o advokacii vymezena poměrně široce, nastupuje však pouze tehdy, pokud bylo prokázáno, že advokát nesplnil, resp. porušil svoji povinnost, kterou lze po něm s ohledem na ustanovení § 16 a § 1 odst. 2 zákona o advokacii a § 5 odst. 1 o. z. důvodně očekávat, tedy zejména znalost právních předpisů, schopnost jejich logické a vhodné aplikace důsledné zastupování klienta, obstarávání jeho záležitostí dle smlouvy o poskytování právních služeb a provádění činností úzce souvisejících.
20. Dle § 146 odst. 2 o. s. ř. jestliže některý z účastníků zavinil, že řízení muselo být zastaveno, je povinen hradit jeho náklady. Byl-li však pro chování žalovaného (jiného účastníka řízení) vzat zpět návrh, který byl podán důvodně, je povinen hradit náklady řízení žalovaný (jiný účastník řízení).
21. V ustanovení § 146 odst. 2 o. s. ř. zákon zakotvuje tzv. zásadu procesního zavinění, která se uplatňuje při rozhodování o náhradě nákladů řízení jak v řízení sporném, tak i nesporném. Předmětné ustanovení obsahuje dvě základní modalitty, určující, který z účastníků ponese v případě zaviněného zastavení řízení jeho náklady. Ustanovení § 146 odst. 2, věta první, o. s. ř. stanoví, že účastník, který zavinil zastavení řízení, je povinen hradit jeho náklady. Při zpětvzetí žaloby nese primárně procesní zavinění za zastavení řízení vždy žalobce (jakožto pán sporu). Jedinou výjimkou ze zásady procesního zavinění za zastavení řízení při zpětvzetí žaloby žalobcem je § 146 odst. 2, věty druhá, o. s. ř. Žalobce se v návrhu na zastavení řízení poté, co vzal svoji žalobu zpět, může v procesním smyslu „vyvinít“ a přenést povinnost hradit účelně vynaložené náklady řízení na žalovaného, jsou-li splněny kumulativně dvě podmínky, a to že žaloba byla podána důvodně (1) a že ke zpětvzetí došlo pro chování žalovaného (2). Předpoklad důvodnosti žaloby je posuzován nikoliv z hlediska hmotněprávního, ale pouze z hlediska procesního. Za důvodný bude považován

vždy takový návrh (žaloba), který byl vzat zpět proto, že žalovaný svým chováním žalobcův žalobou uplatněný nárok uspokojil, a to bez ohledu na to, zda tvrzené právo žalobci skutečně objektivně svědčilo. Chováním žalovaného se zde rozumí uspokojení žalobce dle jeho žalobního návrhu, přičemž je nutné posuzovat skutečné chování účastníků řízení (chováním žalovaného, směřujícím k uspokojení žalobce v kontextu § 146 odst. 2, věty druhé, o. s. ř., není pouze takové chování, které striktně odpovídá návrhům v žalobním petitu).

22. Jak se podává z odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně, ze zjištěného skutkového stavu je nutno dovést, že žalovaný pochybil, když porušil svoji povinnost, kterou lze po něm s ohledem na ustanovení § 16, § 1 odst. 2 zákona o advokacii a § 5 odst. 1 o. z. důvodně očekávat, neboť nelogicky a nevhodně formuloval (při znalosti právních předpisů) zpětvzetí žaloby, tj. podání ze dne 6. 11. 2014 ve věci vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 50 Cm 113/2012 (viz č. l. 27 spisu), čímž zapříčinil, že žalobkyně, coby klient žalovaného, byla povinna zaplatit protistraně (R.V.) vzniklé náklady řízení celkem ve výši 89 128,60 Kč.
23. Za vhodnou a logickou formulaci při aplikaci jednoduchého práva a znalosti judikatorních závěrů není možno považovat takové znění zpětvzetí žaloby, v němž je uvedeno, že žalobkyně bere žalobu zpět v reakci na uplatnění kompenzační námitky žalovaným, resp. pro zánik uplatněné pohledávky po podání žaloby (čl. IV. předmětného zpětvzetí žaloby) a současně namítat nezapočitatelnost žalovaným kompenzované pohledávky, tj. současně popírat zánik uplatněné pohledávky (čl. II. předmětného zpětvzetí žaloby).
24. Není nepřiměřeným požadovat po advokátu, je-li žaloba o zaplacení brána zpět pro zánik pohledávky po podání takové žaloby (pro chování žalovaného), aby logicky a vhodně takové zpětvzetí formuloval, tj. aniž by (tvrdí-li „úhradu“ uplatněné pohledávky) takovou „úhradu“ současně sporoval a vystavil tak při znalosti práva a judikatorních závěrů klienta následku nepřiznání náhrady nákladů řízení, které za klienta v tomtéž podání uplatňuje.
25. Namítal-li žalovaný, že předpokladem pro přenesení povinnosti hradit účelně vynaložené náklady řízení na žalovaného je důvodnost žaloby, je třeba uvést, že za důvodný je považován vždy takový návrh (žaloba), který byl vzat zpět proto, že žalovaný svým chováním žalobcův žalobou uplatněný nárok uspokojil; tento předpoklad, jak již bylo uvedeno výše, se posuzuje z hlediska procesního (nikoliv hmotněprávního).
26. V řízení vedeném u Krajského soudu pod sp. zn. 50 Cm 113/2012 nebylo mezi účastníky tohoto řízení sporným (a žalovaný tak explicitně vyjádřil na straně 4 předmětného zpětvzetí ze dne 6. 11. 2014), že žalobkyní uplatněná pohledávka zanikla (započtením); tj. žalovaný, sepisoval-li předmětné zpětvzetí, neměl pochyb, že žaloba byla ve smyslu § 146 odst. 2, věty druhé, o. s. ř. ve věci 50 Cm 113/2012 podána důvodně, protože také uplatnil v podání ze dne 6. 11. 2014 současně za žalobkyni nárok na náhradu nákladů tohoto řízení. Zpochybňuje-li žalovaný nyní důvodnost podané žaloby (ve smyslu § 146 odst. 2, věty druhé, o. s. ř.), činí tak z důvodu uplatnění náhrady škody žalobkyní v tomto řízení, tj. účelově. Je třeba dodat, že k hmotněprávními přezkumu důvodnosti žaloby při jejím zpětvzetí pro zánik uplatněné pohledávky započtením (§ 1982 o. z.) by nebylo pro nespornost této skutečnosti přistoupeno soudy v původním řízení, není proto namístě tak činit ani v tomto řízení – jen proto, že žalovaný pochybil, když současně nelogicky (a zcela nadbytečně při procesním úkonu zpětvzetí žaloby pro zánik závazku) tuto skutečnost sporoval, byť z ní současně pro zpětvzetí žaloby vycházel.
27. Argumentuje-li žalovaný v tomto řízení svým pochybením (zpochybněním zániku pohledávky v původním řízení), snaží se tak těžit z protiprávního stavu, který sám vyvolal (§ 6 o. z.).
28. Proto shora uvedené právní závěry soudu prvního stupně, tedy že se žalovaný dopustil pochybení při výkonu advokacie a toto pochybení je hlavní a rozhodující příčinou vzniklé majetkové újmy spočívající ve zmenšení majetku žalobkyně v částce 89 128,60 Kč, má odvolací soud za správné.

29. Odvolací soud dále uvádí, že z obsahu spisu - výzvy žalobkyně ze dne 23. 11. 2018 (č. l. 41 spisu) spolu s podacím lístkem a sledováním zásilek (č. l. 106, 107 spisu) se podává, že žalovaný měl žalobou uplatněnou částku uhradit nejpozději dne 27. 12. 2018 (do 30 dnů od 26. 11. 2018).
30. Ve vztahu k uplatněnému příslušenství, zákonnému úroku z prodlení ve výši 8,05 % ročně z částky 89 128,60 Kč, proto odvolací soud uvádí, že soud prvního stupně pochybil, pokud uvedl, že žalovaný se dostal do prodlení s úhradou částky 89 128,60 Kč již dne 26. 12. 2018, neboť, měl-li žalovaný dlužnou částku zaplatit do 27. 12. 2018, do prodlení s její úhradou se dostal teprve dne 28. 12. 2018 (§ 1958 odst. 2 a § 1968 o. z.). Ode dne 28. 12. 2018 je pak povinen, jako sankci za nesplnění své povinnosti zaplatit včas, uhradit žalobkyni rovněž žalobou uplatnění zákonný úrok z prodlení (§ 1970 občanského zákoníku, § 2 nařízení vlády č. 351/2013 Sb., § 153 odst. 2 o. s. ř.).
31. Odvolací soud z výše vysvětlených důvodů výrok I. rozsudku soudu prvního stupně v části dle § 219 o. s. ř. potvrdil, a to v části nároku žalobkyně na zaplacení částky 89 129,60 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně z této částky od 28. 12. 2018 do zaplacení a v rozsahu zbylého nároku, tj. uplatněného úroku z prodlení ve výši 8,05 % ročně z částky 89 128,60 Kč od 26. 12. 2018 do 27. 12. 2018 rozsudek soudu v jeho výroku I. dle § 220 odst. 1 písm. b) o. s. ř. změnil tak, žalobu v tomto rozsahu zamítl.
32. Ve vztahu ke zrušujícím výroku odvolací soud uvádí, že je nutno přisvědčit odvolací námitce žalobkyně, že soud prvního stupně pochybil, uzavřel-li ve vztahu k nároku žalobkyně na zaplacení částky 101 600 Kč s příslušenstvím, že žalobkyně neprokázala v řízení úhradu této částky, tedy že jí škoda v tomto rozsahu vznikla.
33. Odvolací soud doplnil dokazování listinami z připojeného spisu Krajského soudu v Brně sp. zn. 50 Cm 113/2012. Ze záznamu o složení ze dne 2. 8. 2012 se podává, že žalobkyně v tomto řízení složila na soudním poplatku částku 23 500 Kč (č. l. 28), žalobkyně dne 21. 9. 2012 se prostřednictvím svého zástupce vyjádřila ve věci (č. l. 34), zástupce žalobkyně se dne 19. 11. 2012 účastnil od 9:00 hod. do 9:12 hod. jednání ve věci (č. l. 75); náklady řízení vyčísla žalobkyně celkem ve výši 101 600 Kč a požadovala v řízení náhradu zaplaceného soudního poplatku 23 500 Kč a dále odměnu za šest úkonů právní služby á 10 180 Kč - ze dne 12. 12. 2011 (přípravu a převzetí právního zastoupení), ze dne 15. 2. 2012 (žalobu), ze dne 21. 9. 2012 (vyjádření), ze dne 19. 11. 2012 (účast na jednání), ze dne 17. 12. 2012 (odvolání), ze dne 6. 11. 2014 (zpětvzetí žaloby) spolu s náhradou hotových výdajů za tyto úkony, cestovné ve výši 1 265 Kč, náhradu za promeškaný čas ve výši 400 Kč včetně DPH 21 % z odměny a hotových výdajů advokáta, cestovného a náhrady za promeškaný čas (č. l. 150 -152).
34. Odvolací soud uvádí, že škoda nemusí spočívat pouze ve zmenšení majetkových hodnot poškozeného, ale též v tom, že nedojde k rozmnožení jeho majetkových hodnot, ač se tak dalo předpokládat s ohledem na pravidelný běh okolností (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 18. 1. 2007, sp. zn. 25 Cdo 2789/2006).
35. V souvislosti s nárokem žalobkyně na ušlý zisk spočívající v nákladech řízení, jež by mohly žalobkyni být přiznány s ohledem na pravidelný běh věcí v původním řízení, je však současně nutno přisvědčit taktéž odvolací námitce vedlejšího účastníka na straně žalované, a to že dosud nebylo postaveno najisto, že by žalobkyni byla skutečně v původním řízení náhrada nákladů řízení vůči žalovanému (R.V.) přiznána.
36. Předpokladem vzniku nároku na náhradu škody je, jak již odvolací soud uvedl shora, že nebýt pochybení advokáta při výkonu advokacie, pak by skutečně došlo k rozmnožení majetkového cenzu žalobkyně v rozsahu požadované náhrady ve výši 101 600 Kč, tedy že toto pochybení je hlavní a rozhodující příčinou vzniklé majetkové škody. Žalovaný žalobkyni odpovídá za škodu pouze v rozsahu, v jakém žalobkyně skutečně přišla v původním řízení o náhradu svých účelně vynaložených nákladů řízení.

37. I v souvislosti s rozhodováním o náhradě nákladů řízení dle § 146 odst. 2 o. s. ř. lze uvažovat o soudní moderaci dle § 150 o. s. ř. Je však nezbytné, aby byly naplněny tzv. okolnosti hodné zvláštního zřetele, tj. takové okolnosti, jak uzavřela judikatura, pro které by se jevilo v konkrétním případě nespravedlivým ukládat náhradu nákladů řízení tomu účastníku který ve věci úspěch neměl, a zároveň by bylo možno spravedlivě požadovat na úspěšném úředníku, aby náklady v souvislosti s řízením nesl ze svého (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29. 8. 2018, sp. zn. 33 Cdo 1529/2017 nebo náleží Ústavního soudu ze dne 24. 1. 2023, sp. zn. I. ÚS 2777/22).
38. Je proto nejprve třeba zejména zodpovědět (jako prejudiciální) otázku, zda by i v předmětné věci (původním řízení vedeném u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 50 Cm 113/2012) nepřicházela v úvahu aplikace moderačního práva (§ 150 o. s. ř.), a to tím spíše byl-li takový postup soudu v tomto řízení některým z účastníků navrhován.
39. K vyřešení této předběžné otázky (zejména v intencích ustanovení § 150 o. s. ř.) nebyla soudem prvního stupně dosud provedena žádná skutková zjištění a nebylo k ní dosud provedeno žádné dokazování.
40. Odvolací soud soudu prvního stupně dále vytýká, že ve vztahu k uplatněnému nároku žalobkyně na ušlý zisk ve výši 101 600 Kč nevypověděl v napadeném rozhodnutí v intencích ustanovení § 157 odst. 2 o. s. ř. všechny provedené relevantní důkazy navržené k prokázání skutečnosti, zda by došlo na straně žalobkyně k rozmnožení jejího majetku v tvrzené výši (smlouvu o poskytování právních služeb uzavřenou mezi účastníky dne 1. 4. 2012 spolu s dodatky č. 1 až 4 k této smlouvě).
41. Dle § 157 odst. 2 věty první o. s. ř. není-li dále stanoveno jinak, soud v odůvodnění rozsudku uvede, čeho se žalobce (navrhovatel) domáhal a z jakých důvodů a jak se ve věci vyjádřil žalovaný (jiný účastník řízení), stručně a jasně vyloží, které skutečnosti má za prokázány a které nikoliv, o které důkazy opřel svá skutková zjištění a jakými úvahami se při hodnocení důkazů řídil, proč neprovedl i další důkazy, jaký učinil závěr o skutkovém stavu a jak věc posoudil po právní stránce; není přípustné ze spisu opisovat skutkové přednesy účastníků a provedené důkazy.
42. Porušením práva na spravedlivý proces tak může být rovněž to, že v hodnocení skutkových zjištění absentuje určitá část faktů (skutečností, která v řízení vyšla najevo, avšak obecný soud je nezhodnotil, aniž by (dostatečným způsobem) odůvodnil jejich irelevantnost.
43. Odvolací soud však podotýká, že s ohledem na zásadu hmotněprávní relevance procesních vad, tj. zásadu zohlednění vad zakládajících zmatečnost (jako i jiných vad), které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí věci, výše zmiňované procesní pochybení (viz bod 40. odůvodnění tohoto rozsudku) může být relevantním pouze právě co do části nároku žalobkyně na ušlý zisk, tj. pro tu část jejího nároku, který by mohl rozmnožit její majetkový cenzus (nikoliv pro tu část nároku, který z jejího majetkové cenzu ušel).
44. Odvolací soud rovněž vytýká soudu prvního stupně, že nepostupoval dle § 151 odst. 1 o. s. ř. a spolu s rozhodnutím ve věci samé nerozhodl současně o nákladech řízení všech účastníků tohoto řízení, a to vedlejšího účastníka na straně žalovaného. S ohledem na (částečně) zrušující rozhodnutí odvolací soudu však toto procesní pochybení soudu prvního stupně zůstalo ve věci bez relevance, neboť zrušující rozhodnutí se týká též nákladové části napadeného rozsudku.
45. Lze tedy uzavřít, že uplatněné odvolací důvody dle § 250 odst. 2 písm. c), g) o. s. ř. ve vztahu k II. výroku napadeného rozsudku byly naplněny, neboť v této části soud prvního stupně zatížil řízení vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, rovněž právní názor, na kterém rozsudek soud prvního stupně ve vztahu k uplatněnému nároku na zaplacení částky 101 600 Kč s příslušenstvím vystavěl, je nesprávný. Odvolací soud proto napadený rozsudek v jeho II. výroku dle § 219a odst. 1 písm. b), odst. 2 o. s. ř. a § 221a o. s. ř. zrušil včetně závislého (nákladového) III. výroku a věc vrátil dle § 221 odst. 1 písm. a) o. s. ř. soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

46. Na soudu prvního stupně nyní bude, aby v rozsahu zrušujícího rozhodnutí odvolacího soudu po doplnění tvrzení a důkazních návrhů účastníky postavil na jisto, zda by skutečně došlo k rozmnožení majetkového cenzu žalobkyně v rozsahu požadované náhrady. V odůvodnění rozsudku pak srozumitelně a jasně vyloží, z jakých skutkových zjištění vycházel, přičemž neopomene ani skutková zjištění učiněná odvolacím soudem po doplnění dokazování, a veškeré důkazní návrhy vypořádá v souladu se zákonnými, resp. ústavněprávními požadavky. Neopomene současně s rozhodnutím ve věci samé rozhodnout také o právu účastníků na náhradu nákladů řízení (případně i o poměru, v jakém povinní účastníci takovou povinnost ponесou) před soudy obou stupňů, a to včetně práv (nebo povinností) vedlejšího účastníka na straně žalovaného. Odvolací soud na tomto místě rovněž připomíná, že rozhodnutí o nákladech řízení je konstitutivního charakteru a je jím zakládán vztah mezi oprávněným a povinným účastníkem řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí do jeho výroku I. je přípustné dovolání do dvou měsíců od jeho doručení k Nejvyššímu soudu České republiky prostřednictvím soudu prvního stupně, jestliže rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně nebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak.

Proti tomuto rozhodnutí do jeho výroku II. není dovolání přípustné (§ 238 odst. 1 písm. k) o. s. ř.).

Nebudou-li povinnosti stanovené tímto rozsudkem plněny včas a dobrovolně, může se jich oprávněná osoba domáhat soudním výkonem rozhodnutí nebo exekucí.

Brno 30. března 2023

JUDr. Jaroslav Burian v. r.
předseda senátu